

KRONIKA 2017 ROKU

STYCZEŃ

Czerpaliśmy serduszka dla WOŚP

Podobnie jak w latach ubiegłych, Muzeum Papiernictwa tradycyjnie już przyłączyło się do akcji Wielkiej Orkiestry Świątecznej Pomocy. W niedzielę 15 stycznia 2017 roku zorganizowaliśmy czerpanie czerwonych papierowych serduszek. Chętnych, aby samodzielnie wykonać kartki w takiej formie, nie brakowało. Warsztaty były bezpłatne, a zaoszczędzone w ten sposób pieniądze można było przekazać do orkiestrowej skarbonki. Efekt zbiórki: 637,11 złotych. Dziękujemy darczyńcom!

Zabierz dziadków do Muzeum!

W dniach 21–22 stycznia, które w 2017 roku przypadły akurat w weekend, świętowaliśmy wraz z seniorami Dzień Babci i Dzień Dziadka. Muzeum tym razem przygotowało ofertę nie tylko dla babć i dziadków, ale również dla wnucząt. Wszyscy oni w ramach przedsięwzięcia mogli bezpłatnie zwiedzić ekspozycje.

Odszedł Andrzej Brzomiński

19 stycznia 2017 roku, w wieku 65 lat, zmarł Andrzej Brzomiński – członek Rady Muzeum Papiernictwa z ramienia Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych S.A. (PWPW S.A.).

Andrzej Brzomiński, związany z PWPW od ponad 46 lat, był uznawany za jednego z najwybitniejszych w Europie specjalistów w zakresie produkcji papierów zabezpieczonych. W latach 1997–2014 pełnił funkcję dyrektora Papierni w PWPW S.A., w latach 2014–2016 był doradcą dyrektora Pionu Banknotów i Druków Zabezpieczonych ds. Produkcji Papierniczej, a od lipca 2016 roku zajmował stanowisko doradcy Zarządu PWPW S.A. ds. papierniczych.

Muzeum Papiernictwa zawdzięcza Andrzejowi Brzomińskiemu rozwój kolekcji arkuszy ze współczesnymi wielotonowymi filigranami. Arkusze te są ozdobą ekspozycji stałej oraz wielu wystaw czasowych.

LUTY

Powrót do odnowionych biur

Z początkiem lutego 2017 roku pracownicy Muzeum Papiernictwa, po zakończeniu prac modernizacyjnych, adaptacyjnych i wykończeniowych w budynku dawnej suszarni papieru, nareszcie mogli powrócić do swoich biur. Środki na zakup umeblowania, w tym specjalnych metalowych szaf do magazynu zbiorów, Muzeum otrzymało w ramach ministerialnego programu „Rozwój infrastruktury kultury – Priorytet I Infrastruktura kultury”. Część ze 150 tysięcy złotych dotacji przeznaczono na zakup sprzętu fotograficznego, który uzupełni dotychczasowe wyposażenie pracowni digitalizacji. To elementy między innymi systemu oświetleniowego oraz obiektywy. Podczas realizacji przebudowy dawnej suszarni papieru na cele muzealne administracja i pracownicy merytoryczni pracowali w dużej sali wystaw czasowych, w której utworzono tymczasowe biurowe boksy.

Papierowe walentynki

14 lutego 2017 roku, w Dzień Świętego Walentego, Muzeum przygotowało dla wszystkich zakochanych warsztaty-niespodziankę. Tego dnia w cenie biletu na warsztaty można było wykonać kartki papieru w kształcie serca. Dodatkowo na wszystkie pary czekała miła niespodzianka – opcja odbicia na jednym arkuszu dwóch dłoni.

Sezon targowy rozpoczęty

W dniach 24–26 lutego 2017 roku w Hali Stulecia we Wrocławiu odbyły się Międzynarodowe Targi Turystyczne (MTT). Trwająca trzy dni impreza zgromadziła rzesze ludzi zainteresowanych szeroko pojętą turystyką. W targach uczestniczyło ponad 200 wystawców z Polski i zagranicy. Ofertę prezentowały między innymi regiony turystyczne, uzdrowiska, biura podróży, hotele i propagatorzy wszelkich atrakcji turystycznych. Dla odwiedzających przygotowano wiele atrakcji, takich jak: wystawa dinozaurów, makiety kolejek, stanowisko z wirtualną rzeczywistością (VR) oraz... czerpanie papieru.

Już kolejny raz Urząd Marszałkowski Województwa Dolnośląskiego wystąpił w roli współorganizatora MTT. Stoisko Muzeum Papiernictwa odwiedzili więc między innymi: marszałek województwa Cezary Przybylski, wicemarszałek Iwona Krawczyk, prezes Dolnośląskiej Izby Turystyki Marek Ciechanowski i wiceprezydent Wrocławia Magdalena Piasecka.

MARZEC

Kamienny dar

Zbiory Muzeum Papiernictwa wzbogaciły się na początku marca o 9 płyt do druku litograficznego. Pochodzą one z nieistniejącej już drukarni Richarda Chutscha, znajdującej się przy ulicy Tadeusza Kościuszki 142 we Wrocławiu. Służyły do druku reklam w gazetach.

Drukarnia została wybudowana w 1898 roku wraz z fabryką przetwórstwa papierniczego. Zakłady te po drugiej wojnie światowej kontynuowały działalność jako Wrocławskie Zakłady Przemysłu Papierniczego i działały do początku lat 90. XX wieku. Technika litograficzna polegała na tym, że rysunek наносzono zatłuszczającą kredką lub tuszem litograficznym na wypolerowany lub przetarty ostrym piaskiem kamień. Po wykonaniu rysunku powierzchnia kamienia była zakwaszana słabym roztworem kwasu azotowego i gumy arabskiej. Tym sposobem niezarysowane partie uodporniano na zatłuszczenie farbą. Na rysunek наносzono następnie farbę drukarską, którą przyjmowały tylko oleofilowe – niewytrawione, zatłuszczone wcześniej kredką lub tuszem – fragmenty. Odbitki wykonywano przy pomocy prasy litograficznej, przykładając zwilżony papier do stanowiącego matrycę kamienia.

Litografia pozwalała na oddanie dużej ilości szczegółów, ale ze względu na swoją złożoność służyła tylko do druku bardziej skomplikowanych projektów – przede wszystkim różnego rodzaju reklam i ilustracji.

Kamienie litograficzne, które znalazły się w Muzeum Papiernictwa, zostały odkryte podczas robót budowlanych w miejscu dawnych Wrocławskich Zakładów Przemysłu Papierniczego. Były użyte do utwardzenia podłogi jednego z budynków i zalane betonem, najprawdopodobniej zaraz po wojnie. Umieszczone na nich grafiki przedstawiają głównie reklamy w języku niemieckim.

Muzeum otrzymało płyty od firmy „AKME” Zdzisław Wiśniewski Sp. z o.o., która prowadziła w tamtym miejscu prace archeologiczne. W związku z okolicznościami odkrycia tablic zostały one potraktowane jako zabytek archeologiczny i przekazane do zbiorów Muzeum jako depozyt.

Kobiety kobietom w Dniu Kobiet

Pierwszy Kobięcy Turniej Gry w Kręgle odbył się 8 marca 2017 roku w dusznickim hotelu Weron. Muzeum Papiernictwa przygotowało reprezentację w składzie: Marta Borowiec-Greszta, Justyna Cybulska, Agata Daniel, Marta Nowicka, Joanna Sereżyńska oraz Dorota Zielińska-Pytlowany. Mimo że część naszych zawodniczek grała po raz pierwszy, podium zostało zdobyte. Panie konkurowały między innymi z koleżankami z Urzędu Miejskiego w Dusznikach-Zdroju, Ars Medica, Klubu Lions, Zakładu Elektrotechniki Motoryzacyjnej oraz Salonu Urody Klaudia.

Organizatorem turnieju był dusznicki Lions Club, a celem – wsparcie finansowe dziewczęcego zespołu muzycznego Splot.

Zobacz nową pięćsetkę i jej starsze siostry

Nowy banknot o nominale 500 złotych z wizerunkiem króla Jana III Sobieskiego na awersie wszedł do obiegu 10 lutego 2017 roku, a Muzeum Papiernictwa zaprezentowało go już 10 marca podczas wernisażu wystawy „Z pięćsetką przez stulecia”.

Główny bohater ekspozycji to właśnie banknot 500-złotowy w różnych dziejowych odsłonach. Autor wystawy – Jan Bałchan – przekazał uczestnikom wernisażu kilka ciekawostek dotyczących polskich biletów skarbowych o tym nominale.

Podczas otwarcia wystawy dyrektor Maciej Szymczyk nadał duszniczance Elżbiecie Dembickiej tytuł honorowego kustosza Muzeum Papiernictwa – w podziękowaniu za nieodpłatne przekazanie placówce kolekcji historycznych banknotów.

Ekspozycja była czynna do 28 maja.

Misja polichromie

Historyczne polichromie w salach na trzeciej kondygnacji młyna stały się tematem warsztatów konserwatorskich zorganizowanych w Muzeum Papiernictwa 14 marca 2017 roku.

Unikatowe malowidła ściennie odsłonięto w latach 60. XX w. – co ciekawe – nie były znane ostatnim właścicielom obiektu z rodziny Wiehrów. Malowidła przedstawiają sceny rodzajowe, motywy roślinne, a także biblijną scenę identyfikowaną jako kuszenie Józefa przez żonę Putyfara. Powstały w XVII–XVIII wieku.

Do udziału w spotkaniu Muzeum Papiernictwa zaprosiło znawców związanych z konserwacją malowideł oraz badaczy zajmujących się tematyką malarstwa nowożytnego: prof. dr. hab. Andrzeja Koziela (Uniwersytet Wrocławski), Sylwię Szoc (konserwator), Adama Szeląga (Uniwersytet Wrocławski), Joannę Stoklasek-Michalak (Muzeum Ziemi Kłodzkiej) oraz Tomasza Nowickiego (Muzeum Filumenistyczne w Bystrzycy Kłodzkiej). Celem spotkania było zaprezentowanie stanu badań dotyczących malowideł, etapów ich konserwacji, ale także próba dokładnego datowania polichromii oraz dokonania oceny ich walorów artystycznych na tle sztuki ziemi kłodzkiej i Śląska.

Opisywane malowidła udostępniane są zwiedzającym w cenie biletu wstępu do Muzeum Papiernictwa.

Warsztaty zostały zorganizowane w ramach realizacji projektu dofinansowanego z funduszy norweskich oraz funduszy EOG, pochodzących z Liechtensteinu, Islandii i Norwegii, oraz środków krajowych.

Jednym z efektów spotkania było spopularyzowanie malowideł oraz zwrócenie na nie uwagi osób ze świata nauki. Polichromiami zainteresował się prof. Andrzej Kozieł, który w kolejnych miesiącach przygotował obszerną analizę naukową na ich temat, opublikowaną w formie artykułu naukowego w 11. tomie „Rocznika Muzeum Papiernictwa”.

KWIECIEŃ

„Polska. Zobacz Więcej – weekend za pół ceny”

W dniach 1–2 kwietnia 2017 roku (sobota – niedziela) Muzeum Papiernictwa włączyło się w inicjatywę „Polska. Zobacz Więcej – weekend za pół ceny”, której organizatorem jest Polska Organizacja Turystyczna. Ceny biletów wstępu na wystawy stałe i czasowe do Muzeum zostały obniżone w tym czasie o połowę. Promocja objęła również bilet na sobotnie warsztaty papiernicze, podczas których można było wykonać kartkę papieru w kształcie wielkanocnego jaja.

Z „Trzynastką” w Zabrze

W dniach 7–8 kwietnia 2017 roku odbyły się IX Międzynarodowe Targi Dziedzictwa Przemysłowego i Turystyki Podziemnej w Zabrze. Partnerem Targów tym razem był włoski region Vallagarina i tamtejsze miasto Rovereto. Muzeum Papiernictwa wraz z członkami „Turystycznej trzynastki” – Kopalnią Żłota w Żłotym Stoku, Muzeum Zabawek w Kudowie-Zdroju, Szlakiem Ginących Zawodów w Kudowie-Zdroju, Twierdzą Kłodzką, Twierdzą w Srebrnej Górze i Ski-Raft z Barda – zaprezentowało swoją ofertę na wspólnym stoisku. Jak co roku dla odwiedzających targi zorganizowano liczne konkursy i atrakcje, degustacje regionalnych specjałów, występy muzyczne, warsztaty rzemieślnicze oraz warsztaty edukacyjne. Gwiazdą targów był Paolo Cozza, który prezentował przepisy kulinarne z Włoch.

Przemy na papier... szkło i eter

Takiej medialnej ekspansji Muzeum Papiernictwa nigdy jeszcze nie było. W trzeciej dekadzie kwietnia byliśmy w telewizji, w radiu i w prasie – zarówno ogólnopolskiej, jak i regionalnej.

Nasza kampania zbiegła się z premierą nowego odcinka niezwykle popularnego programu telewizyjnego autorstwa Radosława Kotarskiego pt. „Podróże z historią”. Odcinek zrealizowany w naszym młynie papierniczym 21 lutego br. został wyemitowany przez kanał TVP2 w sobotę 22 kwietnia o godzinie 11.40.

Z kampanią w mediach ogólnopolskich wystartowaliśmy w sobotę 22 kwietnia. Przez tydzień ogólnopolskie Radio ZET wyemitowało czterdzieści 30-sekundowych spotów zachęcających do odwiedzania dusznickiego młyna papierniczego.

Emisja półminutowego telewizyjnego spotu reklamowego Muzeum Papiernictwa rozpoczęła się w niedzielę 23 kwietnia na antenie TVP1. Był on nadany dwunasto-

krotnie w godzinach 18.00–21.00. Pierwszy – o godzinie 18:32 przed programem „Jaka to melodia”.

Nasze ogłoszenia pojawiły się również w „Gazecie Wyborczej” – zarówno w wydaniu ogólnopolskim, jak i regionalnym, w branżowym miesięczniku „Przegląd Papierniczy”, a lokalnie w tygodniku „Euroregio Glacensis”. W dniach 24–30 kwietnia można nas było znaleźć na stronach portalu informacyjnego Interia oraz portalu „Gazety Wrocławskiej”.

Muzeum Papiernictwa zrealizowało kampanię w ramach projektu „Renowacja i adaptacja na cele kulturalne zabytkowego budynku suszarni oraz zabezpieczenie przeciwpożarowe kompleksu Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju wraz z konserwacją i digitalizacją zbiorów”. Projekt finansowany był z funduszy norweskich i funduszy EOG, środków samorządu dolnośląskiego oraz Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego”.

Nasza wystawa w Świętokrzyskiem

Od 21 kwietnia do 20 sierpnia 2017 roku w Muzeum im. Orła Białego w Skarżysku-Kamiennej można było oglądać wystawę wędrującą „Dzieje papieru i papiernictwa”. Wystawie towarzyszyły warsztaty czerpania papieru, cieszące się również w tym muzeum dużym zainteresowaniem zwiedzających.

MAJ

Majówka w Muzeum Papiernictwa

Podczas długiego weekendu majowego (29 kwietnia – 3 maja) Muzeum Papiernictwa przeżyło prawdziwy najazd gości. Każdy mógł wykonać kartkę papieru ze znakiem wodnym prezentującym w przeźroczu daty 1 i 3 maja oraz odbić swoją dłoń w papierze. Oprócz wystawy stałej dostępna była wystawa czasowa „Z pięćsetką przez stulecia”, prezentująca banknot 500-złotowy w różnych dziejowych odsłonach.

Noc muzeów 2017

Prawie 200 osób skorzystało z okazji, by bezpłatnie zwiedzić Muzeum Papiernictwa 20 maja 2017 roku podczas Nocy Muzeów. Placówka była czynna do godziny 22. W programie była prezentacja wystawy czasowej „Z pięćsetką przez stulecia” (prowadzący – kurator ekspozycji Jan Bałchan), prelekcja nt. techniki sitodruku (Dawid

Hadar – grafik, fotograf i instruktor warsztatów artystycznych przy Muzeum Sztuki w Tel Awiwie), warsztaty sitodruku dla zainteresowanych oraz nocne zwiedzanie piarni.

Wydarzenie było polecane przez Oddział Dolnośląski Stowarzyszenia Muzealników Polskich.

Papier w miniaturze

Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju już po raz trzeci prezentowało prace członków Międzynarodowego Stowarzyszenia Czerpalników i Artystów Papieru (IAPMA). Wystawa ta została przygotowana z okazji 30-lecia powstania IAPMA i była ekspozycją wędrującą. Pokazano prace 39 artystów z 16 krajów i aż 5 kontynentów.

Wystawę „Papierowe inspiracje” można było oglądać w Muzeum Papiernictwa od początku czerwca do końca lipca 2017 roku. Jej uroczysty finał odbył się 29 lipca 2017 roku.

CZERWIEC

DoctorRiders w Muzeum Papiernictwa

4 czerwca 2017 roku muzealny dziedziniec zapełnił się motocyklami różnego typu i wielkości. Przyjechali na nich zwiedzający ziemię kłodzką członkowie Motocyklowego Klubu Lekarzy „DoctorRiders”. Należą do niego medycy różnych specjalności z całej Polski. Po widowiskowym wjeździe i zaparkowaniu przedziwnych maszyn u podnóża historycznego młyna papierniczego motocykliści zwiedzili muzealne ekspozycje i obejrzeni pokaz czerpania papieru.

#muzealniaki – muzeum nie tylko dla dużych!

Dusznickie Muzeum przystąpiło w czerwcu do akcji #muzealniaki, która skupia placówki deklarujące przyjazne nastawienie do wizyt dzieci. Na interakcję z kulturą nigdy nie jest za wcześnie, a wizyta w muzeum czy w galerii sztuki może być ciekawa także dla rodziców z najmłodszymi dziećmi. W związku z tym, że Muzeum Papiernictwa od dawna jest gościnne dla najmłodszych, przystąpienie do akcji było dla nas sprawą naturalną.

Inicjatorem akcji jest Muzeum Pana Tadeusza we Wrocławiu.

Gościliśmy EUWT NOVUM

21 czerwca 2017 roku w Muzeum Papiernictwa odbyło się posiedzenie Zgromadzenia Ogólnego Europejskiego Ugrupowania Współpracy Terytorialnej (EUWT) NOVUM. Uczestniczyli w nim przedstawiciele samorządu województwa dolnośląskiego, czeskich krajów: kralowohradeckiego, libereckiego, ołomunieckiego i pardubickiego, Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Nysa, Stowarzyszenia Gmin Polskich Euroregionu Glacensis, Euroregionu Nysa – Stowarzyszenia Regionalnego oraz Euroregionu Pogranicza Czech, Moraw i Ziemi Kłodzkiej. Posiedzenie otworzyli: dyrektor EUWT NOVUM Bartosz Bartniczak, dyrektor Muzeum Papiernictwa Maciej Szymczyk oraz zastępca dyrektora EUWT NOVUM Miroslav Vlasak. Gośćmi posiedzenia byli między innymi wicemarszałek województwa dolnośląskiego Ewa Mańkowska oraz radny sejmiku województwa dolnośląskiego Czesław Kręcichwost – przewodniczący Komisji Budżetu i Finansów.

Celem EUWT NOVUM jest intensyfikacja, ułatwianie i upowszechnianie polsko-czeskiej współpracy transgranicznej.

Po obradach uczestnicy spotkania zwiedzili młyn papierniczy i odbili swoje dłonie w masie papierniczej. Jako pierwsi oficjalni goście skorzystali przy tym z nowej sali edukacyjnej w budynku dawnej suszarni papieru.

Zakup nowych banknotów

Po raz trzeci Muzeum Papiernictwa pozyskało fundusze na wzbogacenie swej kolekcji numizmatycznej. Do muzealnych zbiorów na początku czerwca trafiło 115 historycznych banknotów wartych prawie 95 tysięcy złotych.

Środki na ich zakup w kwocie 75 855,00 złotych wyłożyło Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu „Kolekcje muzealne”. Natomiast wkład własny w wysokości 18 964,00 złotych zabezpieczył Samorząd Województwa Dolnośląskiego.

Banknoty pozyskano z prywatnej kolekcji Czesława Miłczaka – wybitnego znawcy historii polskich pieniędzy papierowych. Są to niezwykle cenne bilety skarbowe insurekcji kościuszkowskiej, nieobiegowe banknoty z dwudziestolecia międzywojennego, jak również seria z 1990 roku. Muzeum nabyło także kompletne niemieckie emisje Ober-Ost Posen i Ober-Ost Kowno z końca pierwszej wojny światowej. Bogatą kolekcję pieniędzy Polski Ludowej wzbogaciły banknoty wprowadzone do obiegu w 1950 i 1965 roku.

Czerwcowe posiedzenie Rady Muzeum

30 czerwca 2017 roku w sali konferencyjno-wystawowej w młynie papierniczym odbyło się posiedzenie Rady Muzeum, w czasie którego dokonano podsumowania działań instytucji w 2016 roku i omówienia zadań na bieżący rok. Przed rozpoczęciem obrad przewodniczący Henryk Derejczyk wręczył akt powołania na członka Rady Pawłowi Rędzikowskiemu – zastępcy Dyrektora Pionu Banknotów i Druków Zabezpieczonych ds. Produkcji Papieru Zabezpieczonego Polskiej Wytwórni Papierów Wartościowych. Po zakończeniu obrad członkowie Rady zwiedzili nowe sale ekspozycyjne i odbili dłonie w masie papierniczej, a dyrektor Paweł Rędzikowski przekazał do zbiorów Muzeum kolekcjonerski banknot 20-złotowy, wydany z okazji 1050. rocznicy chrztu Polski.

Rada Muzeum Papiernictwa jest ciałem kolegalnym, skupiającym osobowości z różnych środowisk, zaangażowane w działalność instytucji, od przedstawicieli branży papierniczej po artystów oraz wybitnych znawców historii ziemi kłodzkiej. Do głównych jej zadań należy ocena działalności Muzeum Papiernictwa oraz pomoc w określeniu kierunków jego rozwoju.

LIPIEC

Projekt zakończony: otworzyliśmy nowe wystawy stałe

Po latach przygotowań, prac remontowych i adaptacyjnych w Muzeum 28 lipca 2017 roku uruchomiliśmy nowe wystawy stałe. Okazją do poinformowania o tym była konferencja finalizująca projekt „Renowacja i adaptacja na cele kulturalne zabytkowego budynku suszarni oraz zabezpieczenie przeciwpożarowe kompleksu Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju wraz z konserwacją i digitalizacją zbiorów”, zrealizowana pod patronatem honorowym Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów (NIMOZ), Marszałka Województwa Dolnośląskiego, Polskiej Organizacji Turystycznej i Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej.

Konferencja była poświęcona omówieniu rezultatów wspomnianego projektu, finansowanego z funduszy Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Mechanizmu Norweskiego oraz środków z budżetu Województwa Dolnośląskiego. Dzięki dotacji wartości około 10 milionów złotych, w XVIII-wiecznej suszarni papieru udostępniono nowe wystawy stałe – „Polski pieniądz papierowy” i „Sztukę papieru” – oraz specjalnie zaprojektowaną salę edukacyjną. Innowacyjnym systemem gaszenia pożarów przy użyciu mgły wodnej zabezpieczono również budynek dusznickiego młyna. Z funduszy udało się także stworzyć nowoczesną pracownię digitalizacji zbiorów oraz poddać konserwacji ponad 400 muzealiów, głównie na podłożu papierowym. Koordynatorem projektu „Renowacja i adaptacja...” była wicedyrektor Joanna Seredyńska.

Jedną z osób otwierających konferencję był prof. dr hab. Piotr Majewski, dyrektor Narodowego Instytutu Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów. W swojej wypowiedzi

zaakcentował wagę projektu, będącego „[...] przykładem na to, jak zabezpieczając dziedzictwo, jednocześnie udostępnia się je dla społeczności”. Rezultaty projektu w swoich wystąpieniach omówili: dr hab. Maciej Szymczyk, dyrektor Muzeum Papiernictwa, oraz Joanna Seredyńska, wicedyrektor dusznickiego Muzeum. W imieniu Urzędu Marszałkowskiego głos zabrał Jerzy Michalak – członek Zarządu Województwa Dolnośląskiego, który zaliczył zadania zrealizowane przez Muzeum Papiernictwa do najważniejszych inwestycji ostatnich lat w dolnośląskim muzealnictwie.

Druga część konferencji została poświęcona systemom zabezpieczeń historycznych drewnianych budynków, o których opowiedział Krzysztof Osiewicz reprezentujący NIMOZ. Marek Sobczak z firmy ALTIX Sp. z o.o. skupił uwagę zgromadzonych na przystosowaniu ekspozycji w Muzeum Papiernictwa do potrzeb osób niepełnosprawnych. O konserwacji zbiorów referował Jan Bałchan, pracownik Muzeum Papiernictwa. Ostatni z prelegentów, Piotr Ceraficki z Łazienek Królewskich, przybliżył problematykę digitalizacji muzealiów.

Po części oficjalnej uczestnicy konferencji przejechali Dusznickim Expressem z hotelu Weronia do Muzeum Papiernictwa, gdzie nastąpiło uroczyste otwarcie nowych wystaw stałych oraz sali edukacyjnej.

Nowe wystawy zostały przystosowane do potrzeb osób niepełnosprawnych z dysfunkcją wzroku, słuchu i ruchu. Ich udostępnianie odbywa się bez pobierania dodatkowych opłat.

Nowe ekspozycje, wyposażone w najnowocześniejsze systemy wystawiennicze, w ciągu pierwszych dwóch dni prezentacji przyciągnęły około 7 tysięcy zwiedzających, którzy mogli podziwiać dzieła sztuki wykonane z papieru oraz obejrzeć piękno polskich banknotów i lepiej poznać zabezpieczenia przed próbami fałszerstwa.

Muzeum Papiernictwa większe i nowocześniejsze

Dwie ekspozycje – „Sztuka papieru” oraz „Polski pieniądz papierowy” – po raz pierwszy zostały udostępnione publiczności podczas XVII Święta Papieru, w sobotę 29 lipca 2017 roku. Dla Muzeum to jedno z najważniejszych wydarzeń od czasu jego powstania w 1968 roku.

Wystawy umiejscowione zostały na dwóch piętrach powstałego w XVIII wieku budynku dawnej suszarni papieru, gruntownie wewnątrz zmodernizowanym i zaadaptowanym do nowych potrzeb. Wykorzystano pomieszczenia dotąd nieużytkowane. W przyziemiu natomiast urządzono pracownię, w której będą odbywać się warsztaty czerpania papieru, lekcje muzealne i inne zajęcia. Nowe sale są dostosowane do potrzeb osób z dysfunkcją ruchu, wzroku i słuchu.

Na początek „Polifonia”

Muzeum Papiernictwa od wielu lat przyciąga artystów sztuki papieru. Prezentują tu oni swoje prace, a niektórzy z nich, korzystając z dobrych warunków warsztatowych, tworzą w muzealnej czerpalni swe dzieła. Współpraca rozwija się dobrze, a prace artystów cieszą się dużym zainteresowaniem zwiedzających.

Teraz sztuka papieru będzie dostępna w Muzeum na stałe. Co ciekawe, zestaw prezentowanych prac będzie co kilka miesięcy zmieniany, co umożliwi przedstawienie kolejnych interesujących twórców. Równolegle – dzięki bogatemu wyposażeniu multimedialnemu – wystawa udostępnia zwiedzającym wiedzę o sztuce papieru i zapoznaje ich z twórczością artystów polskich i zagranicznych.

„Polifonia” – to tytuł pierwszej ekspozycji, będącej efektem działań artystycznych realizowanych rok wcześniej w Muzeum Papiernictwa przez dr hab. Magdalenę Soboń, związaną zawodowo z Pracownią Papieru Akademii Sztuk Pięknych im. Władysława Strzemińskiego w Łodzi, oraz Barbarę Mydlak, wówczas studentkę piątego roku łódzkiej ASP. Prace artystek uzupełniają dzieła mistrzyni sztuki papieru prof. Ewy Latkowskiej-Żychskiej, założycielki Pracowni Papieru.

Czy ta stowa jest prawdziwa?

Pomysł wystawy ukazującej dzieje polskiego pieniądza papierowego pojawił się w Muzeum Papiernictwa kilka lat temu, kiedy trwały dyskusje dotyczące planowanego wstąpienia Polski do strefy euro. Dyskusje te, czasami bardzo emocjonujące, skłaniały do refleksji, czym jest dla nas polski złoty.

Wystawa przedstawia historię polskiego pieniądza papierowego od jego początków w 1794 roku. Ilustruje tę opowieść historycznymi okazami ze zbiorów Muzeum i bogatym materiałem ikonograficznym. Rozwija wątki związane z emitentem polskich banknotów, jak i ich producentami. Poświęca sporo miejsca tematowi zabezpieczeń i uczy, jak podrabianych pieniędzy unikać. Co więcej – pozwala na samodzielne zweryfikowanie autentyczności własnego banknotu za pomocą specjalistycznego testera.

Choć w niektórych krajach banknoty drukuje się już na podłożu syntetycznym, to papier wciąż pozostaje mocno związany z emisją pieniądza. Z czego wytwarza się papier banknotowy, jakie są jego właściwości i jak się je bada – na te pytania również znajdziecie odpowiedź, oglądając tę wystawę.

Sposób podania treści, ubranych w atrakcyjną multimedialną formę, został zoptymalizowany dla szerokiego grona odbiorców – zainteresuje zarówno dzieci, jak i dorosłych. Ale lubiący zgłębiać temat, pasjonaci, znajdą tu również głębsze pokłady wiedzy.

Muzealna klasa z klasą

Najważniejszą formą edukacji prowadzonej w Muzeum Papiernictwa są niewątpliwie lekcje i warsztaty muzealne. Stanowią one doskonałe uzupełnienie programu nauczania historii, sztuki oraz techniki. Zajęcia te mają również na celu ułatwianie uczestnikom obcowania z eksponatem muzealnym, uczyć odkrywania w nim różnorodnych treści.

Lekcje i warsztaty odbywały się wcześniej w wydzielonej części historycznej czerpalni. Teraz przeprowadzane będą głównie w specjalnie do tego przystosowanej przestrzeni. Jest to przestronne pomieszczenie, zaprojektowane tak, by jak najlepiej spełniać potrzeby uczestników zajęć oraz edukatorów.

W części warsztatowej znajduje się 5 stołów czerpalniczych, umożliwiających realizację zajęć z zakresu historii papieru oraz sztuki papieru, podczas których wykorzystywana jest masa papiernicza. Prowadzi się tu warsztaty o tematyce zróżnicowanej, ale ściśle związanej z papierem i sposobami jego wykorzystania: decoupage, papierowe fantazje, papierowy teatr cienia, papierowy witraż i inne.

Sala edukacyjna jest wyposażona w sprzęt multimedialny – projektor oraz monitory LCD. Dzięki temu edukatorzy mogą wzbogacić i uatrakcyjnić zajęcia o dodatkowe treści.

Otwarcie nowych wystaw i sali edukacyjnej stanowi część dużego projektu, którego realizacja nie byłaby możliwa bez środków pozyskanych dzięki Mechanizmowi Finansowemu Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiemu Mechanizmowi Finansowemu. Ten projekt to „Renowacja i adaptacja na cele kulturalne zabytkowego budynku suszarni oraz zabezpieczenie przeciwpożarowe kompleksu Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju wraz z konserwacją i digitalizacją zbiorów”. Całkowita wartość zadania wyniosła 9 965 482 złotych. Wkład własny zapewnił organ założycielski Muzeum – Samorząd Województwa Dolnośląskiego. Koordynatorem projektu była wicedyrektor Joanna Sereżyńska, wspierana przez zespół projektowy w składzie: Małgorzata Jakubiec, Magdalena Junik i Marta Borowiec-Greszta. Za merytoryczną realizację zadań odpowiadali: Jan Bałchan (wystawa „Polski pieniądz papierowy”), Beata Dębowska (galeria Sztuki papieru), Marta Nowicka (promocja projektu), Krzysztof Jankowski (pracownia digitalizacji zbiorów), Dorota Zielińska-Pytłowany (wyposażenie sali edukacyjnej).

Nowy rekord Święta Papieru

Blisko 7 tysięcy osób zwiedziło Muzeum Papiernictwa podczas XVII Święta Papieru (29–30 lipca 2017 roku). Największy tego typu festyn rodzinny w Polsce tym razem odbywał się pod znakiem otwarcia nowych wystaw stałych: „Polski pieniądz papierowy” oraz „Galeria sztuki papieru”.

Nadrzędnym celem Świąt Papieru jest popularyzowanie rzemieślniczych tradycji Dolnego Śląska oraz promowanie dusznickiego młyna papierniczego, będącego coraz bardziej uznaną atrakcją turystyczną Polski. Uczestnicy tegorocznego Święta Papieru mogli samodzielnie czerpać papier, zdobić go metodą shibori lub batiku, drukować przy użyciu XIX-wiecznej „drukarki” oraz stemplować suchymi pieczęciami.

W sobotę i niedzielę rozstrzygnięte zostały konkursy: trójbój papierowy o nagrodę Prezesa Mondi Świecie S.A. (podnoszenie papierowej sztangi, pchnięcie kulą papierową i rzut rolką papieru toaletowego do kosza) oraz konkurs wiedzy o papierze i dusznickim Muzeum o nagrodę Dyrektora Muzeum Papiernictwa. Padł rekord w podnoszeniu papierowej sztangi. Zwycięzca podniósł ją aż 120 razy! Warto odnotować, że stworzona z papieru sztanga ważyła około 20 kilogramów.

Głównym punktem programu tegorocznego Święta Papieru była prezentacja nowych ekspozycji stałych: „Polski pieniądz papierowy” i „Sztuka papieru” wraz z wystawą „Polifonia”. Ekspozycje te cieszyły się ogromnym zainteresowaniem zwiedzających.

Na zaproszenie Muzeum Papiernictwa przyjechali również wytwórcy pamiątek z materiałów ekologicznych z całej Polski. Wśród nich byli: garncarz oraz wytwórcy biżuterii, ekologicznych przetworów spożywczych, rękodzieła ceramicznego. Nie zabrakło zaprzyjaźnionych z Muzeum stoisk: Urzędu Marszałkowskiego promującego Dolny Śląsk, Biura Promocji Miasta Duszniki-Zdrój, Muzeum Filumenistycznego z Bystrzycy Kłodzkiej, Polskiego Towarzystwa Origami, heraldyki i sfragistyki (Tadeusz Grajpel) oraz mistrzów sitodruku (Dawid Hadar), kaligrafii (Ewa Landowska) i licznych twórców papierowych ozdób. Koordynatorem imprezy była Agata Daniel.

Na zakończenie pierwszego dnia Święta Papieru odbył się koncert zespołu Siergieja Wowkotruba – Gypsy Swing Quartet.

XVII Święto Papieru odbywało się pod patronatem honorowym Marszałka Województwa Dolnośląskiego Cezarego Przybylskiego, Dolnośląskiej Organizacji Turystycznej oraz Polskiej Organizacji Turystycznej.

SIERPIEŃ

Władysław Kolbusz – malarz tego, co bliskie

Władysław Kolbusz, najwybitniejszy współczesny dusznicki malarz, obchodził w lipcu 2017 roku jubileusz 50-lecia swojej działalności artystycznej w Dusznikach-Zdroju. Z tej okazji Muzeum Papiernictwa zaproponowało Artyście zorganizowanie wystawy retrospektywnej. Wernisaż odbył się 4 sierpnia, natomiast 5 sierpnia Muzeum zorganizowało spotkanie autorskie Artysty z organizatorami i gośćmi Międzynarodowego Festiwalu Chopinowskiego. Ekspozycja była dostępna do 24 września.

Odszedł Ryszard Grzelakowski

8 sierpnia 2017 roku z wielkim smutkiem przyjęliśmy wiadomość o śmierci Ryszarda Grzelakowskiego, jednego z największych miłośników Dusznik-Zdroju, pasjonata dziejów miasta, wieloletniego przyjaciela naszej instytucji oraz Honorowego Kustosza Muzeum Papiernictwa.

Z wizytą w czeskim młynie papierniczym

Polsko-czeskie pogranicze jest jedynym miejscem na świecie, gdzie w odległości niespełna 100 kilometrów zachowały się dwa niezwykle zabytki techniki – manufaktury papiernicze: Ruční papírna Velké Losiny a.s. oraz młyn papierniczy w Dusznikach-Zdroju. Oba obiekty starają się o wspólne wpisanie na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO w ramach tzw. wpisu transgranicznego. W tym celu organizowane są konferencje, odbywają się wspólne spotkania, narady. Zacieśnianie współpracy odbywa się także poprzez udział w imprezach plenerowych. Czeska delegacja odwiedziła lipcowe dusznickie Święto Papieru, natomiast polska – sierpniowy (13 sierpnia) losinski Weekend w papierni.

Nasze reklamy w stacjach telewizyjnych i radiowych

Sierpniowa kampania promocyjna była dopełnieniem kwietniowej, w której informowaliśmy o nowo otwartych wystawach „Polski pieniądz papierowy” i „Sztuka papieru” oraz o nowej sali edukacyjnej. Spot reklamowy promował Muzeum Papiernictwa na antenach TVP1, TVN, a także TVP Wrocław.

Półminutowy film emitowany był w czasie najlepszej oglądalności (około godzin 18–22) – w TVP1 w dniach 18–27 sierpnia, w TVN od 20 do 27 sierpnia. W każdej

z tych stacji było 13 jego emisji. Dodatkowo w regionalnej TVP Wrocław – 101 emisji w dniach od 18 sierpnia do 10 września.

Obecni byliśmy także w rozgłoszeniach radiowych: ogólnopolskiego Radia ZET (15–22 sierpnia, 41 emisji) i regionalnego RMF Maxx (18–27 sierpnia, 40 emisji).

Kampania reklamowo-informacyjna była przeprowadzana w ramach realizowanego przez nas od trzech lat i zamykanego w tym czasie projektu pn. „Renowacja i adaptacja na cele kulturalne zabytkowego budynku suszarni oraz zabezpieczenie przeciwpożarowe kompleksu Muzeum Papiernictwa w Dusznikach-Zdroju wraz z konserwacją i digitalizacją zbiorów”.

Nasz nowy spot telewizyjny, podobnie jak poprzedni, zrealizowaliśmy z firmą Be-Logic Studio.

WRZESIEŃ

Banknoty z historią w tle

W okresie od 1 września do 31 października prezentowaliśmy miniwystawę zatytułowaną „Z muzealnej kolekcji. Banknoty z historią w tle”, ukazującą ostatnie zakupy banknotów polskich do kolekcji Muzeum Papiernictwa.

Zakupu banknotów dokonano dzięki środkom Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego, a wkład własny zapewnił Samorząd Województwa Dolnośląskiego.

Malowaliśmy wspólnie panoramę Dusznik-Zdroju – EDD 2017

10 września 2017 roku Muzeum Papiernictwa wzięło udział w kolejnych Europejskich Dniach Dziedzictwa (EDD). Tematem przewodnim tegorocznej akcji był „Krajobraz dziedzictwa – dziedzictwo krajobrazu”. Celem imprezy koordynowanej w skali całej Polski przez Narodowy Instytut Dziedzictwa jest zwrócenie uwagi społeczeństwa na krajobraz, w którym przyszło nam żyć.

W ramach akcji zachęcaliśmy zwiedzających nasze Muzeum do spojrzenia na dusznicki młyn papierniczy, uznawany za najcenniejszy element krajobrazu Dusznik-Zdroju, i jego otoczenie. Po zwiedzeniu wystaw zaprosiliśmy na muzealny dziedziniec, gdzie w godzinach od 11.00 do 15.00 malowaliśmy wspólnie panoramę naszego miasta. W tym dniu zarówno zwiedzanie wszystkich wystaw, jak i udział w malowaniu panoramy były bezpłatne.

Beksiński oczami niepełnosprawnych

29 września 2017 roku odbył się wernisaż wystawy „Beksiński – Inspiracje”. Malarstwo Zdzisława Beksińskiego fascynuje od lat różne grupy społeczne, także niepełnosprawnych. Na wystawie zaprezentowano papierowe rzeźby i płaskorzeźby wykonane przez osoby niepełnosprawne podczas zajęć arteterapii. Warsztaty odbywały się pod kierunkiem terapeuty Artura Groszkowskiego w Środowiskowym Domu Samopomocy w Choszczynie autorską metodą papieroplastyki. Głównym celem warsztatów miał być rozwój osobisty poprzez tworzenie sztuki. Wystawa prezentowana była do połowy listopada 2017 roku.

PAŹDZIERNIK

Weekend za pół ceny

Jesienna edycja akcji „Polska. Zobacz Więcej – weekend za pół ceny”, której organizatorem jest Polska Organizacja Turystyczna, została zorganizowana w dniach 7–8 października 2017 roku. Zgodnie z ideą przedsięwzięcia ceny biletów wstępu na wystawy stałe i czasowe Muzeum Papiernictwa zostały obniżone o połowę. Promocja objęła również bilet na sobotnie warsztaty papiernicze, podczas których można było własnoręcznie wyczerpać kartkę papieru. W akcji udział wzięło 365 osób.

Dusznicka wystawa wędrująca w Łomży

Kolejny wernisaż naszej wystawy „Dzieje papieru i papiernictwa” odbył się 8 października br. w Muzeum Północno-Mazowieckim w Łomży. Dusznickie Muzeum reprezentował na imprezie Jan Bałchan, który wygłosił prelekcję poświęconą historii papiernictwa oraz przeprowadził warsztaty czerpania papieru. Wystawa w Łomży była prezentowana do lutego 2018 roku.

LISTOPAD

Nową kładką bezpieczniej

1 listopada 2017 roku zwiedzający Muzeum Papiernictwa na nowo mogli skorzystać z głównego wejścia. Po sześciu tygodniach prac otworzyliśmy nową kładkę łączącą ulicę Kłodzką z ośmiokątnym pawilonem wejściowym młyna papierniczego. Kładka, biegnąca nad Bystrzycą Dusznicką, była gotowa już wcześniej, ale służby

miejskie przeprowadzały jeszcze remont schodów tuż przy niej. Mostek prezentuje się obecnie solidniej, a jego barierki zyskały dodatkowe zabezpieczenia. Zaprojektowano je, wykorzystując historyczne zdjęcia z okresu międzywojennego.

Wystawa prac młodych duszniczan

Od 16 listopada do 17 grudnia 2017 roku prezentowaliśmy prace młodych duszniczan, które powstały podczas zajęć artystycznych prowadzonych przez kierowniczkę Działu Edukacji Muzealnej Dorotę Zielińską-Pytlowany. Była to już siódma edycja i zapewne nie ostatnia. Do Muzeum zgłaszają się coraz młodsi uczestnicy, zainspirowani twórczością swoich starszych koleżanek i kolegów. Partnerem przy realizacji zajęć był Miejski Zespół Szkół w Dusznikach-Zdroju.

Wernisaż wystawy uświetnił występ młodzieżowego chóru Tarantella pod kierownictwem Agnieszki Gbyl. Zajęcia artystyczne, na których powstały prace, realizowane były dzięki dofinansowaniu gminy Duszniki-Zdrój, a patronat honorowy nad ekspozycją objął burmistrz Dusznik-Zdroju Piotr Lewandowski.

O reformacji na Dolnym Śląsku i ziemi kłodzkiej

W dniu 23 listopada Muzeum można było wysłuchać wykładu biskupa diecezji wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego ks. Waldemara Pytła, poświęconego historii reformacji na Dolnym Śląsku i jej znaczeniu dla naszego regionu.

Decyzją Sejmiku Województwa Dolnośląskiego rok 2017 został ogłoszony Rokiem Pamięci o Reformacji na Dolnym Śląsku. Od rozpoczęcia reformacji w 1517 roku minęło 500 lat. Proces zainicjowany w 1517 roku przez augustianina Marcina Lutra swoim zasięgiem objął całą Europę, a później kolejne kontynenty. Reformacja odcisnęła silne piętno także na historii Dolnego Śląska, w tym również ziemi kłodzkiej. Licznie zgromadzeni w Muzeum Papiernictwa zainteresowani mieli okazję do zapoznania się z istotnymi wydarzeniami, które na przestrzeni wieków w znacznym stopniu kształtowały życie mieszkańców tych terenów.

Waldemar Pytel to polski duchowny luterański, od 1992 roku proboszcz parafii ewangelickiej w Świdnicy, od 7 marca 2015 roku biskup diecezji wrocławskiej Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Polsce. Dzięki staraniom między innymi ks. Waldemara Pytła, Kościół Pokoju w Świdnicy w 2001 roku został wpisany na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

Wiedeńska promocja

23 listopada 2017 roku w Instytucie Polskim w Wiedniu odbyło się spotkanie w ramach prezentacji wystawy „Sztuka papieru” autorstwa Magdaleny Soboń i Barbary Mydlak. Jan Bałchan, szef naszego Działu Papiernictwa, omówił dzieje dusznickiej papierni oraz historię samego Muzeum. Prelekcji towarzyszyły plansze ze zdjęciami i dodatkowymi informacjami.

Obiekty artystyczne, które zaprezentowano na wystawie, powstały w 2016 roku podczas artystycznej rezydencji obu artystek w dusznickiej papierni.

Młyn doczekał się „planu zarządzania”

Jednym ze strategicznych dokumentów wymaganych w związku ze staraniem o wpis historycznego obiektu na listę UNESCO jest plan zarządzania, który między innymi charakteryzuje dobro kultury oraz jego wartości, określa system ochrony i zarządzania dobrem oraz charakteryzuje zasady użytkowania obiektem. W 2016 roku Muzeum Papiernictwa zleciło opracowanie takiego dokumentu zespołowi pod kierunkiem prof. Bogusława Szmygina. Po licznych analizach, jesienią 2017 roku opracowanie zostało zakończone i przekazane do druku. Publikacja pt. Ocena wartości i plan zarządzania Młyna Papierniczego w Dusznikach-Zdroju autorstwa Bogusława Szmygina, Anny Fortuny-Marek i Andrzeja Siwka została wydana przez wydawnictwo Politechniki Lubelskiej, przy współudziale Muzeum Papiernictwa i Polskiego Komitetu Narodowego Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS. W 2018 roku dokument został wydany w języku angielskim. Obie wersje językowe są dostępne w wersji papierowej, a w portalu Biblioteki Politechniki Lubelskiej można pobrać wersję cyfrową opracowania.

GRUDZIEŃ

W trójkę do UNESCO

Muzeum Papiernictwa oraz Polski Komitet Narodowy Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS 1 grudnia 2017 roku zorganizowały w Dusznikach-Zdroju międzynarodową konferencję na temat praktyk zarządzania pomnikami historii na przykładzie dusznickiego młyna papierniczego.

Oprócz przedstawienia kwestii zarządzania najcenniejszymi dobrami kultury, ważnym celem konferencji była analiza postępów młyna papierniczego w Dusznikach-Zdroju w staraniach o wpis na listę światowego dziedzictwa kulturowego UNESCO. W różnych krajach europejskich zachowało się do dziś tylko około 30 młynów papierniczych, dlatego Muzeum Papiernictwa realizuje koncepcję przygotowania

wniosku o wpisanie na listę UNESCO kilku najcenniejszych historycznych papierni. W 2015 roku rozpoczęto współpracę z młynem w Velkých Losinách w Czechach, a w 2017 roku z podobnym obiektem w Homburgu w Niemczech. Z tego względu do Dusznik przyjechali przedstawiciele władz samorządowych: marszałek województwa dolnośląskiego Cezary Przybylski, wicehetman kraju ołomunieckiego Milan Klimeš, wicestarosta powiatu Main/Speesart Harald Schneider. Ponadto przybyli: dyrektor papierni w Velkých Losinách Petr Fouček oraz szef papierni w Homburgu Johannes Follmer. W konferencji uczestniczyli starosta kłodzki Maciej Awizeń, burmistrz Dusznik-Zdroju Piotr Lewandowski, prezes ICOMOS Polska prof. Bogusław Szmygin, dyrektor EUWT NOVUM Bartosz Bartniczak i jego zastępca Miroslav Vlasák, radni wojewódzcy Tytus Czartoryski i Czesław Kręcichwost, konserwatorzy zabytków, przedstawiciele Narodowego Instytutu Dziedzictwa, reprezentanci zabytkowych obiektów wpisanych na listy UNESCO i pomników historii, przedstawiciele Stowarzyszenia Papierników Polskich i branży turystycznej oraz osoby zainteresowane ochroną zabytków.

Konferencję w dusznickim hotelu Impresja otworzył marszałek Cezary Przybylski, który mówił między innymi o najcenniejszych zabytkach naszego regionu, wśród których ważne miejsce zajmuje dusznicki młyn papierniczy. Ponadto zadeklarował wszechstronną pomoc dusznickiemu Muzeum w staraniach o wpis historycznej papierni na listę UNESCO. W okolicznościowych wystąpieniach głos zabrali: wicehetman Milan Klimeš, Harald Schneider oraz starosta Maciej Awizeń, a Johannes Follmer i Petr Fouček przedstawili swoje młyny papiernicze.

Najważniejszym punktem programu była uroczystość podpisania listu intencyjnego dotyczącego współpracy pomiędzy papiernią w Dusznikach-Zdroju i młynami w czeskich Velkých Losinách oraz w niemieckim Homburgu. Porozumienie ma stworzyć szansę na międzynarodowy seryjny wpis trzech obiektów na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO.

W sesji eksperckiej Barbara Nowak-Obelinda – wojewódzki konserwator zabytków – przedstawiła najważniejsze dolnośląskie zabytki (wśród nich dusznicki młyn papierniczy) oraz wyzwania stojące przed służbami konserwatorskimi. Z kolei Anna Marconi-Betka z Narodowego Instytutu Dziedzictwa omówiła procedury dotyczące zgłaszania wpisów na listę UNESCO. Reprezentująca ICOMOS Anna Fortuna-Marek zaprezentowała Plan zarządzania młyna papierniczego, opracowany w latach 2016–2017 przez zespół specjalistów pod kierunkiem prof. Bogusława Szmygina. Ostatni referat w tej części konferencji wygłosił dr Grzegorz Grajewski – kierownik wrocławskiego oddziału Narodowego Instytutu Dziedzictwa – na temat postępów w opracowywaniu dokumentacji o wpisanie młyna papierniczego na polską listę informacyjną UNESCO. Trzecia sesja odbyła się już w Muzeum Papiernictwa. Profesor Andrzej Kozieł z Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego wygłosił interesujący referat na temat polichromii w młynie papierniczym, które w ostatnich miesiącach zostały przebadane, a ich przekaz został odszyfrowany.

Dyrektor Muzeum – prof. Maciej Szymczyk – przedstawił cechy szczególne dusznickiego młyna, które wyróżniają ten obiekt spośród innych historycznych zakładów przemysłowych, czyniąc go jednym z najpiękniejszych i najbardziej wartościowych zabytków techniki w świecie. Podsumowaniem konferencji był referat Jana Bałchana, kierownika Działu Papiernictwa, połączony ze zwiedzaniem wszystkich ekspozycji muzealnych.

Dusznicka konferencja stała się okazją do dwóch ważnych narad. Pierwszą z nich było poranne spotkanie marszałka województwa dolnośląskiego Cezarego Przybylskiego z wicehetmanem kraju ołomunieckiego Milanem Klimešem. Stronę polską reprezentowali również dyrektorzy: Gabinetu Marszałka – Piotr Koszarek i Departamentu Spraw Społecznych UMWD – Wanda Gołębiowska, a także szef Muzeum Papiernictwa – Maciej Szymczyk oraz Agnieszka Goranin z Wydziału Współpracy z Zagranicą UMWD. Wicehetmanowi towarzyszyła naczelnik Wydziału Sportu, Kultury i Zabytków w Urzędzie Krajeńskim w Ołomuńcu – Iveta Ticha.

Podczas rozmowy poruszono temat współpracy Dolnego Śląska z krajem ołomunieckim oraz kwestie dotyczące działań mających na celu wpisanie na listę UNESCO historycznych papierni w Dusznikach-Zdroju i Velkých Losinách. Ten drugi temat zreferował Maciej Szymczyk, informując o wynikach dotychczasowych działań oraz o zadaniach, które będą realizowane w najbliższym czasie. Na zapytanie marszałka Przybylskiego o to, czego muzea oczekują od samorządów w celu realizacji zadania, dyrektor Muzeum stwierdził, że oprócz niezbędnych środków finansowych istotne jest

wsparcie w zakresie upowszechniania informacji o realizowanym projekcie, zarówno w regionalnych i krajowych mediach, jak też w międzynarodowych portalach specjalistycznych, gdyż obecnie wiedza na temat wartości zabytkowych papierni jest niedostateczna. Zarówno marszałek, jak i wicehetman obiecali wszechstronne wsparcie dla inicjatyw podejmowanych przez kierownictwa papierni. Ponadto Cezary Przybylski zadeklarował pomoc w popularyzowaniu tematu młynów papierniczych na konwentach starostów dolnośląskich oraz na Konwencie Marszałków Województw RP.

Drugie spotkanie odbyło się już po podpisaniu listu intencyjnego, a dotyczyło współpracy pomiędzy trzema młynami papierniczymi: z Dusznik-Zdroju, z Homburga i z Velkych Losin. Wzięli w nim udział szefowie papierni: Maciej Szymczyk, Johannes Follmer i Petr Fouček, przedstawiciele starostwa Main/Speesart oraz prof. Bogusław Szmygin – prezes Polskiego Komitetu Narodowego Międzynarodowej Rady Ochrony Zabytków ICOMOS. Stronie polskiej powierzono koordynowanie pracami całej grupy. Oprócz przygotowywania dokumentacji i załatwiania koniecznych formalności przez muzea w Dusznikach i Homburgu (papiernia w Velkych Losinach ma dokumentację przygotowaną w 2004 roku), konieczne będą konsultacje mające ustalić potencjalnych kolejnych partnerów do seryjnego wpisu w ramach wspólnej aplikacji. Celem jest przygotowanie wspólnego międzynarodowego wniosku o wpisanie na listę UNESCO około 4–6 najcenniejszych młynów papierniczych.

Jesteśmy w Radzie ds. Muzeów

12 grudnia Maciej Szymczyk, dyrektor Muzeum Papiernictwa w Dusznikach Zdroju, został wybrany do Rady ds. Muzeów i Miejsc Pamięci Narodowej na trzyletnią kadencję. Wyboru dokonano na VII Zjeździe Muzeów Rejestrowanych, który odbył się w Muzeum Łazienki Królewskie w Warszawie.

Rada jest organem opiniodawczo-doradczym Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w sprawach zarządzania, finansowania oraz polityki kulturalnej w zakresie muzealnictwa oraz spraw związanych z miejscami pamięci narodowej.

W skład Rady wchodzi 10 osób wskazanych przez ministra kultury oraz 11 wybranych w głosowaniu tajnym spośród przedstawicieli muzeów rejestrowanych. Do udziału w zjeździe uprawnieni byli delegaci 124 muzeów wpisanych do Państwowego Rejestru Muzeów, wybrani na zebraniu wszystkich pracowników danego muzeum spośród pracowników spełniających wymagania kwalifikacyjne uprawniające do zajmowania stanowisk kustosa dyplomowanego, kustosa, adiunkta i asystenta.

Ekslibrisy Europy

O blisko 2700 ekslibrisów wzbogaciło się Muzeum Papiernictwa w pierwszym kwartale 2017 roku. Do muzealnych zbiorów trafiły księgoznaki pochodzące z prywatnej kolekcji Andrzeja Włodarskiego, wrocławskiego introligatora, bibliofila, konserwatora książek. Część zbiorów została zaprezentowana na wystawie „Ekslibrisy Europy”, której wernisaż odbył się 20 grudnia 2017 roku.

Na wystawie w Muzeum Papiernictwa zaprezentowane zostały ekslibrisy znanych grafików europejskich, wykonane w różnych technikach, m.in. w drzeworycie, miedziorycie, akwafortcie czy linorycie. Ekspozycja była dostępna dla zwiedzających do końca lutego 2018 roku.

Badania naukowe dusznickiego młyna

Rok 2017 obfitował w liczne badania naukowe młyna papierniczego, które pozwoliły na uszczegółowienie wielu powierzchownie znanych dotąd kwestii oraz na zmianę niektórych dotąd powtarzanych twierdzeń.

Ważnym sukcesem Muzeum w 2017 roku było pozyskanie środków w ramach programu Unii Europejskiej INTERREG VA na zadanie „Na szlaku wspólnego dziedzictwa”, realizowanego we współpracy z Gminą Velké Losiny, gdzie leży jedna z ciekawszych europejskich papierni. Celem projektu zaplanowanego na lata 2017–2018 były badania naukowe i szeroka promocja dusznickiej i velkolosinskiej papierni. W 2017 roku Muzeum Papiernictwa sfinansowało liczne badania naukowe, spośród których najważniejsze zrealizował zespół pod kierunkiem prof. dr. hab. Rafała Eysymontta. W ramach zadania przebadano architekturę ścian młyna papierniczego pod kątem ich datowania oraz wykonano badania dendrochronologiczne drewna konstrukcyjnego wykorzystanego do wzniesienia strychowej części młyna papierniczego i budynku suszarni. Na podstawie przeprowadzonych badań stwierdzono, że najniższa część młyna papierniczego została wzniesiona jeszcze w XVI wieku – przed 1562 rokiem, z kolei najwyższe dwie kondygnacje strychowe są dziełem budowniczych z początków XVII wieku. Na podstawie wyników przedstawionych przez profesora Eysymontta należało zmienić podawaną dotąd datę powstania papierni z 1605 roku na okres sprzed 1562 roku.

Oprócz analizy murów młyna papierniczego, w 2017 roku Rainer Sachs przygotował na zlecenie Muzeum Papiernictwa opracowanie dotyczące właścicieli dusznickiego młyna, uzupełniając listę papierników o nieznane dotąd osoby. Podstawą do badań były archiwalia zgromadzone w archiwach państwowych i kościelnych oraz liczne wydawnictwa ukazujące się od XVIII wieku.

Ważnym wydarzeniem naukowym w 2017 roku były badania polichromii z dusznickiej papierni, zrealizowane przez zespół pod kierunkiem prof. Andrzeja Koziela. Analiza stylistyczna i historyczna pozwoliła wyjaśnić znaczenie poszczególnych scen malowidła (w szczególności biblijną scenę kuszenia Józefa przez żonę Putyfara, która jest odniesieniem do cnót jednego z właścicieli dusznickiego młyna – Josepha Ossendorfa). Ponadto wyjaśniła się sprawa okresu, w którym powstały malowidła (należy je datować na okres od XVII wieku do lat 70. XVIII wieku) oraz autorstwa części z nich; sceny

w sali północno-zachodniej, nazwanej „salą Józefa”, namalował prawdopodobnie Caspar Rathsmann.

Badania archiwalne oraz analiza polichromii zostały sfinansowane ze środków pozyskanych przez Muzeum Papiernictwa z budżetu Samorządu Województwa Dolnośląskiego, a ich realizację koordynował dyrektor Maciej Szymczyk.

*Oprac. na podstawie materiałów
Muzeum Papiernictwa
fot. K. Jankowski*